
**IT-TALENTS
ASSOCIATION**

Tim Berners-Lee

HTML (ԳԵՐՄԵՔՍՄԻ Նշագրման
լեզու), որը ստեղծվել է բրիտանացի
գիտնական Թիմ Բեռներս Լիի
կողմից 1986-1991 թվականներին:

Ի՞նչ է իրենից ներկայացնում HTML - ը:

HTML

HTML-ը հնարավորություն է տալիս նկարագրել մեր էջի տրամաբանական հատվածները, մատուցման մեթոդները (title,paragraph,lists,etc...), և կառուցել տարբեր բարդության վեր կայքեր: HTML-ը կառուցված է տեքստից, որը ներառում է ինֆորմացիոն հատվածը և HTML-ի հատուկ միջոցներից (Tegeric)՝ նշագրումներից (Markup), որոնք որոշում են էջի արտաքին տեսքը browser-ում:

Ստեղծենք ֆայլ և անունը դնենք **index.html**:

<!DOCTYPE> - ը նախատեսված է ընթացիկ ֆայլի տիպը նշելու համար, որպեսզի browser - ը հասկանա՞ որ ստանդարտին համապատասխան է թարգմանվելու մեր գրած կողմը:

Գոյություն ունեն **HTML** զանազան տարբերակներ, օրինակ՝ **XHTML, HTML-4.1** և այլն: Մենք աշխատելու ենք **HTML5** - ի հետ, այդ պատճառով doctype-ը գրում ենք հետևյալ ձևով (**<!DOCTYPE html>**). **HTML**-ը բաղկացած է երկու մասից՝ գլխից (head) և մարմնից (body): Այն ամենը ինչը պետք է երևա մեր browser - ում գրում ենք body թեգի մեջ: Թեգը **HTML** հատուկ միջոցներից է, որը որոշում է թե ինչպես պետք է երևա այդ թեգի մեջ գրվածը մեր browser-ում:

```
<!DOCTYPE html>
<html>
<head>
</head>
<body></body>
</html>
```

Թեգերը լինում են երկու տեսակի՝ բացվող **<body>** և փակվող **</body>**, բացի այդ թեգերը լինում են մեկ հատանոց և երկու հատանոց: Մեկ հատանոցն ունի բացվող թեգի տեսքը, իսկ երկու հատանոցը՝ բացվողի և փակվողի տեսքը:

Doctype - ը նշելուց հետո բացվում է **HTML** թեգը, որի մեջ գտնվում են head և body թեգերը այնուհետև փակվում է **HTML** թեգը:

HTML-ում մեկնաբանությունները դրվում են հետևյալ տեսքով (<!-- comment -->) և չեն երևում browser-ում: Մեկնաբանությունները նախատեսված են կոդը ավելի ընթեռնելի դարձնելու և նշումներ կատարելու համար: Առաջինը <p> թեգն է, որը նախատեսված է պարագրաֆների համար: <p> -ն երկու հատանոց թեգ է, այսինքն՝ բացվող և փակվող: Օրինակ՝ <p> Lorem ipsum ea commodo consequat. </p>:
Տողադարձերի համար նախատեսված է
 թեգը:
Օրինակ՝ <p>Lorem
 Ipsum</p>:

 թեգից հետո գրված տեքստը տողադարձ է լինում հաջորդ
տող:
 թեգը մեկ հատանոց է:

Հորիզոնական գիծ դնելու համար նախատեսված է <hr> թեգը, որը նույնական մեկ հատանոց է: Թեգը բնութագրելու համար օգտվում ենք թեգի
հատկանիշներից (attribute):

Ատրիբուտները գրվում են թեգի ներսում հետևյալ ձևով: <hr size="20"> : Օրինակ
Size ատրիբուտով մենք նշում ենք <hr> թեգի հաստությունը browser-ում:
<hr width="700"> Width ատրիբուտով նշում ենք <hr> թեգի լայնությունը:
<hr color="red"> Color ատրիբուտով նշում ենք <hr> թեգի գույնը:

Ատրիբուտների չափման միավորը պիքսելն (pixel) է , օրինակ՝ size="20" նշանակում է, որ **<hr>** թեգի հաստությունը 20 պիքսել է:

Հաջորդ **<pre>** թեգն է , որը բացվող և փակվող է: **<pre>** թեգի մեջ գրված տեքստը browser-ում ունի այն տեսքը, ինչ տեսքով որ գրված է կոդի մեջ հաշված բացատանիշները (space):
Օրինակ՝

```
<pre>
Hello
World
if(5>10){
echo true;
}
</pre>
```

<pre> թեգի հավասարեցումը ըստ Էկրանի
կատարվում է align ատրիբուտով: Այն ընդունում է
երեք արժեք (left,right,center) , որը տեքստը
հավասարեցնում է համապատասխանաբար ըստ
Էկրանի ձախ, աջ և մեջտեղի հատվածների:
Օրինակ՝ <p align="center">Text...</p>
Էլեմենտները խմբավորելու համար օգտագործում ենք
<div> թեգը, որը բացվող և փակվող է:

```
<div
align="center">
<p>Text</p>
<p>Text 2</p>
<pre>
Hello
World!!!
</pre>
</div>
```

Խմբավորելով էլեմենտները և `div`-ին տալով `align="center"` ատրիբուտը՝ էլեմենտները , որոնք գտնվում են `div`-ի մեջ հավասարեցվում են՝ ըստ էկրանի մեջտեղի տեքստի ինչ-որ հատվածներ նշելու: Հետագայում այդ հատվածների հետ առանձին աշխատելու համար օգտվում ենք `<span>Text</span>` թեգից: `<p>Lorem <span>Ipsum</span> dolor</p>`:

Հետագայում մենք կարող ենք առանձին փոփոխություններ անել "Ipsum"-ում , որը գրված է `span` թեգերի մեջ:

Տեքստը հաստ տառով գրելու համար վերցնում ենք `<strong>` կամ `<b>` թեգերի մեջ, որոնք երկու հատանոց են, իսկ տեքստը շեղ գրելու համար վերցնում ենք `<em>` կամ `<i>` թեգերի մեջ: Վերնագրերի համար **HTML**-ում օգտագործվում են `<h1>`,`<h2>`,`<h3>`,`<h4>`,`<h5>`,`<h6>` երկու հատանոց թեգերը: `<h1>` թեգի տառաշափը ամենամեծն է, իսկ `<h6>` -ինը՝ ամենափոքրը:

HTML-ում նկար տեղադրելու համար օգտագործում ենք `<img>`

թեգը, որը մեկ հատանոց է: Նրա (`src="նանապարհ"`)

ատրիբուտում նշվում է նկարի ճանապարհը, որը ցանկանում ենք տեղադրել:

`title="text"` ատրիբուտը նախատեսված է նրա համար, որպեսզի մկնիկի սլաքը պահենք նկարի վրա և նշման տեսքով գրենք `title` ատրիբուտի արժեքը, իսկ `alt` ատրիբուտը նախատեսված է նրա համար , որ եթե browser-ում նկարները ինչ-որ պատճառով չբացվեն, ապա նկարի փոխարեն գրվի `alt` ատրիբուտի մեջ եղած տեքստը, օրինակ՝ ``

Հղումների համար օգտագործում ենք <a> թեգը նրա href ատրիբուտում նշում ենք այն ճանապարհը, որով ցանկանում ենք գնալ այդ հղումին click անելուց հետո: Որպեսզի հղումը բացվի նոր պատուհանում նրա target ատրիբուտը նշում ենք այսպես՝ target="_blank".

```
<a href="https://gvscompany.github.io/pit/index.html" target="_blank" title="https://gvscompany.github.io/pit/index.html">
```

Ճանապարհը կարող ենք նշել նաև հարաբերական ձևով, այսինքն կոնկրետ ֆայլի ճանապարհ(հաշված մեր ընթացիկ ֆայլից), որը գտնվում է մեր համակարգչում: Օրինակ՝ <a> href="lesson4.html" target="_blank">HTML5 Tags:

Խարիսխային հղում կազմակերպելու համար ունենում ենք ինչ-որ էլեմենտ էջում և այդ էլեմենտին տալիս ենք id ատրիբուտը՝ նշելով ինչ-որ արժեք, օրինակ՝ id="block", իսկ մեր հղումի href ատրիբուտում նշում ենք այս ձևով և մեր հղումին click անելուց հետո browser-ը գտնում է block id-ով էլեմենտ այդ էջից և մեզ տանում այդ էլեմենտի մոտ: Եթե ուզում ենք տեղափոխվել մեկ ուրիշ HTML ֆայլի մեջ և կազմակերպել խարիսխային հղում, ապա՝ մեր ընթացիկ էջում ստեղծում ենք Go to article page, և հղման վրա click անելուց հետո browser-ը գնալու է article.html ֆայլի մեջ և այնտեղ փնտրելու block id-ով էլեմենտ, գտնելու դեպքում մեզ տանելու է էլեմենտի մոտ: Ինչ-որ ֆայլ ներբեռնելու համար ստեղծում ենք <a> թեգը և href-ում նշելով այդ ֆայլի ճանապարհը, որը ցանկանում ենք ներբեռնել:

click-ի դեպքում զանգահարելու համար a թեգի href-ում նշում ենք href="tel:+374545858" հեռախոսահամարը այս տեսքով: Մեյլին հաղորդագրություն ուղարկելու համար a-ի href-ում նշում ենք href="mailto:gulqanyan.vardan@gmail.com" մեյլը հետևյալ տեսքով:

Skype-ով զանգելու համար նշում ենք a-ի href-ում href="skype:a99999a66?call" ձևով: Skype-ի chat-ը բացելու համար href="skype:a99999a66?chat" ձևով, իսկ skype-ում համարը ավելացնելու համար հետևյալ ձևով՝ href="skype:a99999a66?add": Skype-ով ֆայլ ուղարկելու համար՝ href="skype:a99999a66?sendfile":

Դաս 2.

HTML-ում այուսակներ պատրաստելու համար օգտվում ենք `<table>` թեգից, այն ունի հետևյալ տեսքը.

```
<table border="1" bordercolor="coral" width="600" cellspacing="10"
       cellpadding="5" background="images/table-bg.jpg">
  <thead>
    <tr>
      <th>#</th>
      <th>Brand</th>
      <th>Model</th>
      <th>Poster</th>
    </tr>
  </thead>
  <tbody align="center">
    <tr>
      <td>1</td>
      <td>Nissan</td>
      <td>X-Trail</td>
      <td></td>
    </tr>
    <tr>
      <td>2</td>
      <td>Mitsubishi</td>
      <td>Pajero Sport</td>
      <td></td>
    </tr>
  </tbody>
</table>
```

Այն կազմված է իր հիմնական <thead> և <tbody> թեգերից: Thead - ում գրվում է մեր աղյուսակի գլխավոր մասը, իսկ tbody-ում՝ մեր աղյուսակի սյուները <td> թեգի միջոցով: Thead թեգում վերնագրերը ընդգծելու և հաստ գրելու համար tbody թեգի մեջ, <tr> թեգի մեջ սյունակները գրում ենք <th> թեգի մեջ: Table-ին կարող ենք տալ հետևյալ ատրիբուտները՝ border="1" - եզրագիծ 1px հաստությամբ, bordercolor="red" - եզրագծի գույն (կարմիր), width="600" - լայնություն 600px, cellspacing="10" - տարածության բաղկացուցիչ էլեմենտների մեջ 10px, cellpadding="5" - էլեմենտների մեջ տարածություն 5px, background="images/table-bg.jpg" - հետևի ֆոնի նկար՝ նշելով ճանապարհը:

Ցուցակներ պատրաստելու համար օգտվում ենք <ul> չհամարակալված և <ol> համարակալված թեգերից:

```
<ul>
  <li>Coffee</li>
  <li>Tea</li>
  <li>Milk</li>
</ul>
<ol>
  <li>Coffee</li>
  <li>Tea</li>
  <li>Milk</li>
</ol>
```

Նրանց էլեմենտները նշում ենք <li> բացվող և փակվող թեգերի մեջ վերոնշյալ ձևով:
Գոյություն ունի նաև ցուցակ ստեղծելու <dl> թեգը , որը ունի հետևյալ տեսքը՝

```
<dl>
  <dt>Coffee</dt>
  <dd>Black hot drink</dd>
  <dt>Milk</dt>-->
  <dd>White cold drink</dd>
</dl>
```

Որտեղ <dt> նշում ենք էլեմենտները, իսկ <dd> թեգով՝ էլեմենտների
բացատրությունները:

Youtube-ից տեսանյութ տեղադրելու համար, այդ տեսանյութի վրա աջ click ենք անում, ապա (Copy Embed Code) և past ենք անում մեր HTML ֆայլի մեջ : Այն ունենալու է այսպիսի տեսք՝

```
<iframe src="https://player.vimeo.com/video/70534716?color=c9ff23&byline=0"
width="640" height="360" frameborder="0" webkitallowfullscreen
mozallowfullscreen allowfullscreen></iframe>
```

Google map տեղադրելու համար մտնում ենք google map, որոնում ենք ինչ-որ բան, այնուհետև կիսվում ենք այնտեղից մտնելով embed code և տրված կողը կրկնօրինակում և դնում մեր HTML ֆայլի մեջ:

Նկարի տարբեր մասերում, տարբեր հղումներ տեղադրելու համար օգտվում ենք՝

```
<map></map> <area></area>

<map name="navigation">
  <area shape="rect" coords="232, 147, 435, 376" href="https://translate.google.ru/" target="_blank" alt="translate.google">
  <area shape="circle" coords="570, 330, 100 " href="https://www.google.ru/" target="_blank" alt="/www.google.ru">
  <area shape="poly" coords="715, 147, 916, 147, 896, 354, 814, 376, 732, 352" href="https://www.google.com/" target="_blank" alt="/www.google.com">
</map>
```

imq թեզով տեղադրում ենք նկարը: Նկարի սեմար ատրիբուտում նշելով այն մար-ի անունը, որի ուռուց ատրիբուտը `navigation` է: Ստեղծում ենք մար թեզ նրա ուռուց ատրիբուտին տալիս օրինակ: `Navigation`

մար թեզերի մեջ ստեղծում ենք `area` թեզը, իսկ `shape` ատրիբուտում նշում ենք նրա ձևը, օրինակ `rect(ուղղանկյուն)`, `coords` ատրիբուտում նշելով այդ ուղղանկյան՝ վերևի ձախ և ներքևի աջ կոորդինատները պիքսելով հաշված, նկարի ձախ վերևի մասից: `Href` ատրիբուտում նշում ենք հղման ճանապարհը: Եթե `shape`-ը նշում ենք `circle(շրջան)`, ապա `coords` ատրիբուտում նշում ենք շրջանի կենտրոնի երկու կոորդինատները, իսկ երրորդ կոորդինատով նշում ենք շրջանի շառավիղը, եթե `shape`-ը նշում ենք `poly(բազմանկյուն)`, ապա հերթականությամբ նշում ենք ամեն կետի կոորդինատները:

<fieldset> թեզի օգնությամբ մենք կարողանում ենք ստեղծել եզրագիծ, իսկ <fieldset> թեզի մեջ գրելով <legend> թեզը կարող ենք վերնագիր տալ մեր եզրագծին և այն կպատկերվի եզրագծի վերևի մասում HTML - ում ֆորմաներ ստեղծելու համար օգտվում ենք <form> թեզից նրա action ատրիբուտով նշում ենք այն ֆայլը, որտեղ պետք է ուղարկվի մեր ֆորման:

<form action="formdata.php"> այս դեպքում ուղարկվում է formdata.php ֆայլի վոա մեր ֆորմայի տվյալները </form>:

Տեքստ գրելու տարածքի համար օգտվում ենք <input> թեզից, type ատրիբուտը նշելով text; <input type="text"> - տեքստի համար,

<input type="password"> - գաղտնաբառի համար,

<input type="number"> - թվի համար ,

<input type="email"> - մելլի համար,

<input type="color">- գույնի համար,

<input type="date"> - ամսաթվի համար,

<input type="time">- ժամի համար,

<input type="file">- ֆայլ ներբեռնելու համար,

<input type="url">- կայքի հասցեն նշելու համար,

<input type="range">- միջակայքի համար:

Նրանց type-ը փոխելով՝ փոխվում է նրանց տեսքը browser-ում :

Ատրիբուտներ value="name" սա նշանակում է, որ կայքը բեռնվելուց տվյալ input-ի մեջ գրված է լինելու name բառը:

`placeholder` հետևի տեքստ. Սա նշանակում է, որ `input`-ի հետևի մասում գրված է լինելու `placeholder`-ի մեջ եղած տեքստը, բայց նրա վրա սեղմելուց այն անհետանալու է ՀՏՄԼ-ում `id` ատրիբուտը ունիկալ պետք է լինի, այսինքն չեն կարող լինել երկու էլեմենտ նույն `id`-ով: `input`-ում տալով ինչ-որ `id` մենք ստեղծելով `label` թեգ և նրա մեջ գրելով ինչ-որ տեքստ կարող ենք այնպես անել, որ տեքստի վրա սեղմելուց հետո կուրսորը տեղափոխվի տվյալ `id`-ով `input`.

```
<label for="search">Search:</label><br>
<input type="search" id="search">
```

Ռադիո button-ները այն կոճակներն են, որոնցից կարելի է ընտրել միայն մեկը, ուղակի ռադիո button-ներին պետք է տալ նույն ուժում ատրիբուտի արժեքները:

```
<input type="radio" id="male" name="radio">
<label for="male">Male</label>
<input type="radio" id="feminine" name="radio">
<label for="feminine">Feminine</label>
```

Checkbox-ները այն կոճակներն են, որոնց վրա `click` անելով կարող ենք ընտրել կամ չընտրել հետևյալ Checkbox-ը:

```
<input type="checkbox" id="rm">
<label for="rm">Remember me</label>
<input type="checkbox" id="sm">
<label for="sm">Send mail</label>
<br><br>
```

Բացվող մենյու ստեղծելու համար օգտվում ենք **select- option** թեգերից հետևյալ կերպով:

```
<label for="city">Choose your city</label> <br>

<select id="city">

    <option>Yerevan</option>

    <option>Moscow</option>

    <option>Paris</option>

</select>
```

Չերևացող **input** ստեղծելու համար **<input type="hidden">** նշում ենք **hidden**:

Երկար տեքստեր գրելու համար կօգտագործենք **<textarea>** թեգը նշելով
ատրիբուտներում սյուների (cols) և տողերի (rows) քանակը, որպեսզի
կառավարենք նրա չափերը :

Մեր ֆորման արդեն պատրաստ է, իսկ ուղարկելու համար կօգտագործենք

<input type="submit"> **input-ը:**

<input type="button" value="Type button">

Ուղղակի կոճակ ստանալու համար **value**-ում նշելով նրա անունը:

<input type="reset" value="Type reset"> - բոլոր տողերի լրացրած տվյալները
մաքրելու համար այս input-ը value-ում նշելով անունը input - ների փոխարեն
կարող ենք կոճակներ պատրաստել:

```
<button type="submit">Button submit</button>
  <button type="button">Button button</button>
  <button type="reset">Button reset</button>
```

Թեգերով type ատրիբուտում նշելով նրանց տիպը, եթե էջում կա երկու ֆորմա,
ապա button-ի form ատրիբուտում կարող ենք նշել մեր ֆորմայի id-ին:

Վեբ կայքը բաժանվում է երեք մասի header,main,footer.

Header - կայքի վերևի մասը,

Main - կայքի մեջտեղի մասը,

Footer - կայքի ներքևի մասը:

Որպեսզի մեր կայքը ավելի հասանելի լինի փնտրող կայքերին (Google, Yandex), պետք է էլեմենտները խմբավորենք հատուկ թեգերի մեջ, որոնք հնում ուղղակի խմբավորել են <div> թեգի մեջ , կայքի վերևի հատվածը <header></header> թեգի, մեջտեղի հատվածը <main></main> թեգի, ներքևի հատվածը <footer></footer> թեգի մեջ: Եթե կայքում կա navigation բառը, ապա այն պետք է դնել <nav></nav> թեգի մեջ: Եթե կայքում կա sidebar (կողքի մենյո) բառը, ապա այն դրվում է <aside></aside> թեգի մեջ: Եթե կայքում ունենք ուրիշ կայքից օգտագործվող տեքստ, ապա այն դրվում է <blockquote> թեգերի մեջ և նրա cite="" ատրիբուտով նշվում է այն կայքի հասցեն որտեղից վերցրել ենք այդ տեքստը:

Օրինակ՝

```
<blockquote cite="http://www.worldwildlife.org/who/index.html">
For 50 years, WWF has been protecting the future of nature.
The world's leading conservation organization,
WWF works in 100 countries and is supported by 1.2 million
members in the United States and close to 5 million globally.
</blockquote>
```

Ցիտատների համար օգտագործում ենք <cite></cite> թեգը,

<cite>Citate</cite>

Ինչ-որ հասցեներ գրելու համար <address> թեգը հետևյալ կերպով.

```
<address></address>
<address>-->
<b>Name:</b> Benjamin Franklin <br>
<b>Address:</b> 228 Park Ave S, New York, NY 10003-1502, US <br>
<b>Phone:</b> +1 495 777 555 33 11 <br>
<b>Web-site:</b> <a href="#">ben-franklin.com</a> <br>
</address>
```

Նորությունների համար օգտագործում ենք

`<article></article>` թեզը.

```
<article></article>
  <article> Lorem Ipsum is simply dummy
    <article>
      <h2>Lorem Ipsum is simply dummy</h2>
      <p>
        Lorem Ipsum is simply dummy text of the printing and typesetting industry.
      </p>
    </article>
```

Ամսաթվերի նշման համար `<ruby></ruby>` թեգը.

```
<ruby>
28 <rt> November</rt>
</ruby>
```

`<rt>` թեգի մեջ նշում ենք ամսվա անունը,
`<main>` թեգը իր հերթին բաժանվում է `<section></section>`, որոնք կարող են
լինել անվերջ:

```
<main>
  <section>Section 1</section>
  <section>Section 2</section>
  <section>Section 3</section>
  <section>Section 4</section>
</main>
```

Տեքստի հետևի ֆոնը դեղինով նշելու համար `<mark>Lorem text</mark>` օգտվում ենք `<mark>` թեգից, օրինակ JavaScript-ով ինչ-որ բան HTML-ում գրելու համար ստեղծում ենք `<output></output>` թեգը: Type-ով text inputic բացվող մեջյու ստանալու համար ստեղծում ենք `<datalist></datalist>` և նրա մեջ `<option></option>`, բայց այս դեպքում option-ի value ատրիբուտի արժեքը նույնպես երևում է browser-ում ի տարբերություն select թեգի:

```
<p>Browsers</p>
<input type="text" name="browser" list="browser">
<datalist id="browser">
<option value="Google">https://www.google.ru/</option>
<option value="Bing">https://www.bing.com/</option>
<option value="Yandex">https://www.yandex.ru/</option>
</datalist>
</div>
```

Թեգ <meter> այն օգտագործվում է ինչ-որ թվային արժեքները ավելի պատկերավոր ստանալու համար:

Ատրիբուտներ.

value - նշում է նրա արժեքը (պարտադիր ատրիբուտ),

min - նշում է մինիմալ հնարավոր արժեքը,

max - նշում ենք մաքսիմալ հնարավոր արժեքը,

low - նշում ենք ինչ-որ չափ և մինչև այս արժեքը մեր meter-ի value-ն համարվում է ցածր ,

high - նշում ենք ինչ-որ չափ, որից հետո meter-ի value-ն համարվում է բարձր,

optimum - նշում ենք ինչ-որ արժեք որի դեպքում meter-ի value-ն համարվում է օպտիմալ:

```
<p> զրի ջերմաստիճան </p>
<meter value="0" max="100" low="10" high="60">Cacr</meter>
<meter value="30" max="100" low="10" high="60">Normal</meter>
<meter value="80" max="100" low="10" high="60">Taq</meter>
<meter value="62" min="0" max="100" low="60" high="62"> Եռման ջերմաստիճան </meter>
```

Բացվող ինֆորմացիոն բլոկ պատրաստելու համար օգտվում ենք `<details>` թեգից .

```
<details>
<summary>Lorem Ipsum is simply dummy</summary>
<address>
<b>Name:</b> Benjamin Franklin <br>
<b>Address:</b> 228 Park Ave S, New York, NY 10003-1502, US <br>
<b>Phone:</b> +1 495 777 555 33 11 <br>
<b>Web-site:</b> <a href="#">ben-franklin.com</a> <br>
</address>
</details>
```

Նրա մեջ գտնվող `<summary>` թեգով նշում ենք վերնագիրը, որպեսզի բլոկի կոճակը բացի:

Երաժշտական ֆայլ տեղադրելու համար օգտվում ենք <audio> թեգից, որը անպայման պետք է ունենա controls ատրիբուտը.

```
<audio src="audio.mp3" controls></audio>
```

Իսկ src ատրիբուտում նշում ենք այն audiofile - ի ճանապարհը, որը ուզում ենք տեղադրել: Բացի controls ատրիբուտից կան այլ ատրիբուտներ ևս loop--audiofile - ը անընդհատ կրկնվում է: preload="auto"- անկախ play կոճակի սեղմվելուց ֆայլը բեռնվում է: Muted - կայքի բեռնվելուց հետո ֆայլի ձայնը անջատված է լինում (կարող ենք միացնել կոճակին սեղմելով):

Video file տեղադրելու համար օգտվում ենք <video> թեգից .

```
<video src="video/pg.mp4" poster="images/gagarina.jpg"
controls muted loop preload="metadata" ></video>
```

src - նշված ֆայլի ճանապարհ,

poster- տեսանյութի համար նախատեսված սկզբնական նկարը,

controls - պարտադիր է player-ի երևալու համար,

loop,muted,preload="auto" - նշված են վերևում:

Մետա թեգերը օգտագործվում են որոնման համակարգում մեր պատրաստած կայքը հասանելի և հայտնի դարձնելու համար: Մետա թեգերը լինում են երկու տեսակի՝ meta-name և meta-http-equiv.

Առաջին մետա թեգը `<meta charset="UTF-8">` կոդավորման համար նախատեսված թեգն է, որը օգտագործվում է, որպեսզի մեր կայքում գրված բոլոր սիմվոլները նորմալ ձևով երևան browser-ում:

Մետա թեգը մեկ հատանոց է: Նրա charset ատրիբուտում նշում ենք UTF-8 կոդավորումը :

Հաջորդ մետա թեգը. `<meta name="description" lang="ru" content=` կայքի բացատրություն: Կայքի բացատրության և համառոտ ներկայացման մետա թեգն է, որի name ատրիբուտի արժեքը նշում ենք discription, իսկ content ատրիբուտում գրում բացատրությունը համառոտ ձևով, օրինակ՝ ինչի՝ համար է ստեղծվել կայքը, ի՞նչ նպատակ ունի, ի՞նչ է ներառում և այլն:

meta name = "keywords" թեգը օգտագործվում է բանալի բառեր գրելու համար, որոնք բնութագրում են կայքը: Օրինակ, եթե օգտատերը Google-ում որոնի այդ բանալի բառերից մեկը, ապա հավանականությունը մեծ կլինի, որ մեր կայքը կգտնվի որոնման արդյունքների առաջին հորիզոնականներում:

```
<meta name="keywords" lang="ru" content=""
```

բանալի բառեր ստորակետով անշատած: Նրա content ատրիբուտում գրում ենք բանալի բառերը՝ առանձնացնելով ստորակետներով: Lang ատրիբուտում գրում ենք այն լեզուն, որով գրված են մեր բանալի բառերը:

```
<meta name="robots" content="index, nofollow">
```

meta robots թեգի content ատրիբուտում գրում ենք index, follow (noindex, nofollow) և հետևյալ ձևով արգելում որոնման համակարգերին ինդեքսավորել և մտնել մեր կայքի լինկերով:

```
<meta http-equiv="refresh" content="5">
```

այս մետա թեգով մենք ասում ենք browser-ին, որ մեր կայքը 5 վայրկյանը մեկ թարմացվի, եթե ցանկանում ենք, որ թարմացվելուց հետո բացվի այլ կայք, ապա content="1; url=http://www.it-talents.org/am"> բաժնում refresh լինելուց հետո գրում ենք url="կայքի հասցեն նշված ձևով"

META tag

- META tag is the element in the HTML that interacts with the search engines.
- It's contain 2 attributes that should always be used:
  - NAME: is an identification of the type of META tag (eg: keywords, description)
  - CONTENT: attribute provides information that search engine will be cataloging about your site.
- META element are not visible to user of the site and it must be placed inside the HEADER section of HTML document.